

Resultater fra PIAAC 2024

Rapport om voksnes ferdigheter i leseforståelse,
tallforståelse og adaptiv problemløsning

Kristin Vik
Solena Pradayrol

Seksjon Utdanning og forskning
Tillitsvalgt fylkesstyret Østfold

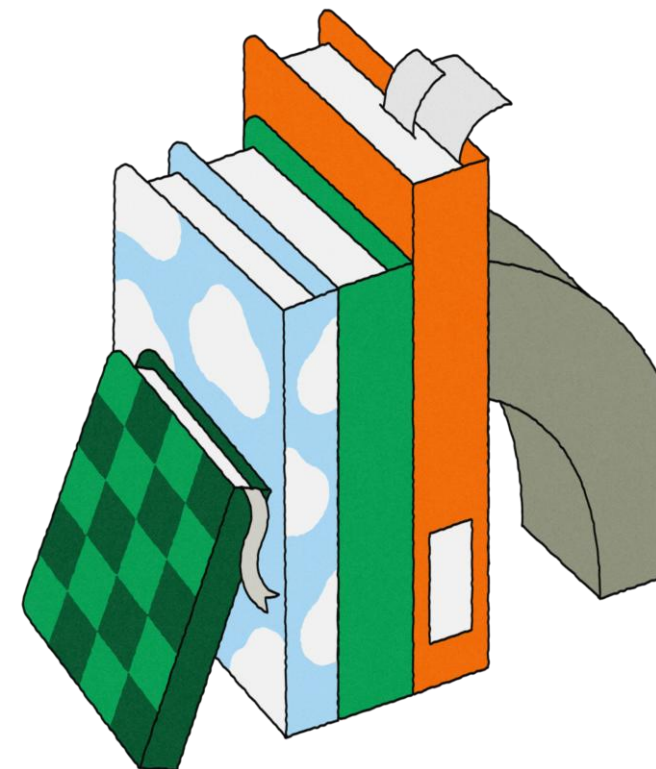

Bakgrunn

- Lave grunnleggende ferdigheter hos voksne er en utfordring for økonomisk og sosial velferd i alle land.
- Det er omstillinger knyttet til teknologiske endringer, økt migrasjon og aldrende befolkning
- Yrkesaktive må videreutvikle kompetanse og ferdigheter gjennom hele arbeidslivet
- Resultatene i undersøkelsen gir et viktig grunnlag for å utvikle tiltak for bedre ferdigheter blant voksne og andre kompetansehevende tiltak.

Om undersøkelsen

- 31 land deltok fra aug.22 til juni 23
- Kartlegger ferdigheter til voksne i alderen 16-65 år
- totalt i alle land er det over 150 000 personer som har deltatt.
- 4000 norske deltakere
- Besøksintervjuer
- **Tre kompetanseområder:**
  - Leseforståelse
  - Tallforståelse
  - Adaptiv problemløsning

- SSB- gjennomfører undersøkelsen
- Finansiert av KD
- HK-dir har ansvar for oppfølging
- Utdanningsforbundet har laget et faktaark 2025:1

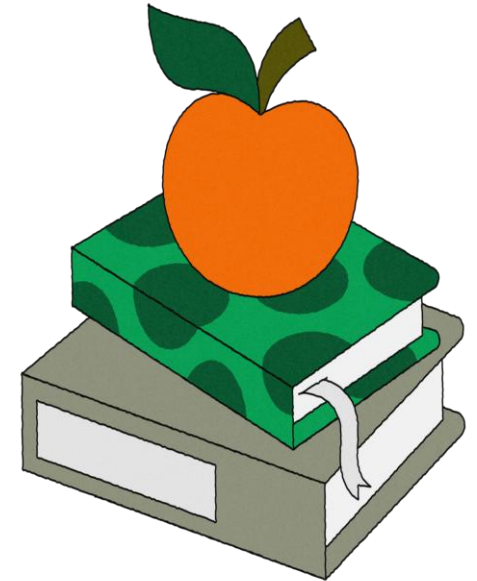

Deltakergruppen

- Jevn kjønnsfordeling
- Jevn deltakelse i alder, lavest blant voksne fra 16-24
- Flest deltakere med UH-bakgrunn, færrest med grunnskole eller lavere
- Dekker hele landet
- 18 % med innvandrerbakgrunn
Færrest med kort botid — 72 % har alltid bodd i Norge

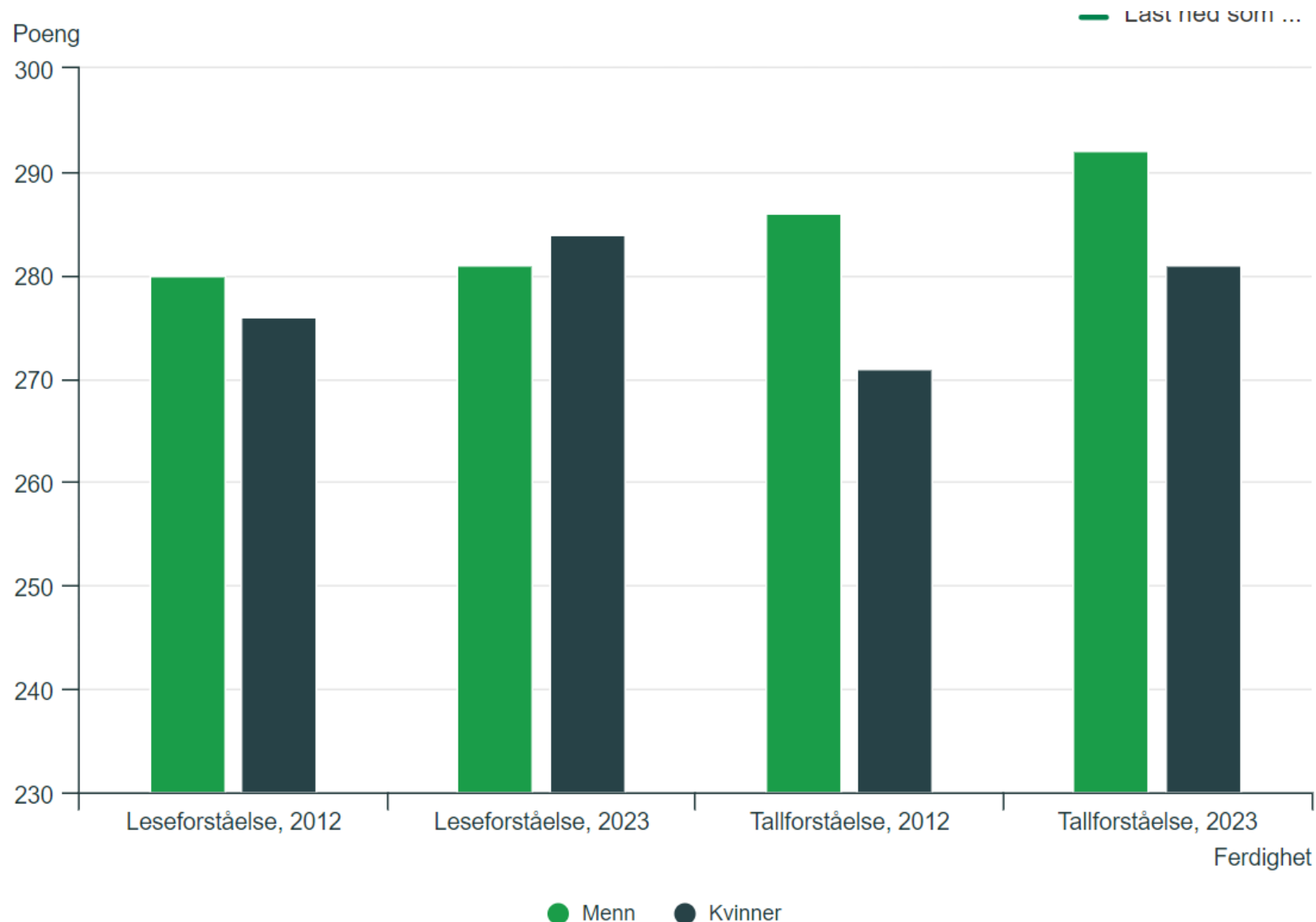
Hovedfunn

- Voksne i Norge har gode ferdigheter i leseforståelse, tallforståelse og adaptiv problemløsninger
- Blant de fem beste landene
- Norge har et stabilt høyt nivå blant høyt i leseforståelse og en forbedring i tallforståelse siden 2012
- I de aller fleste land har leseferdighetene gått ned
- Unge har styrket sine ferdigheter

Undergraver «Pisasjokket»?

- Elever som har skåret lavt på Pisa-undersøkelsene skårer høyt som voksne
- «Pappskaller på ungdomsskolen. Genier i 20-årene» (Therese Sollien, Aftenposten)
- <http://aftenposten.no/av/therese-sollien>

Kvinner med lav utdanning leser bedre enn menn med lav utdanning. I tillegg gjør kvinner det bedre enn menn fordi det er mer vanlig blant kvinner å ha høyere utdanning. I tallforståelse er derimot menn bedre enn kvinner, uansett utdanningsnivå og i de fleste aldersgruppene

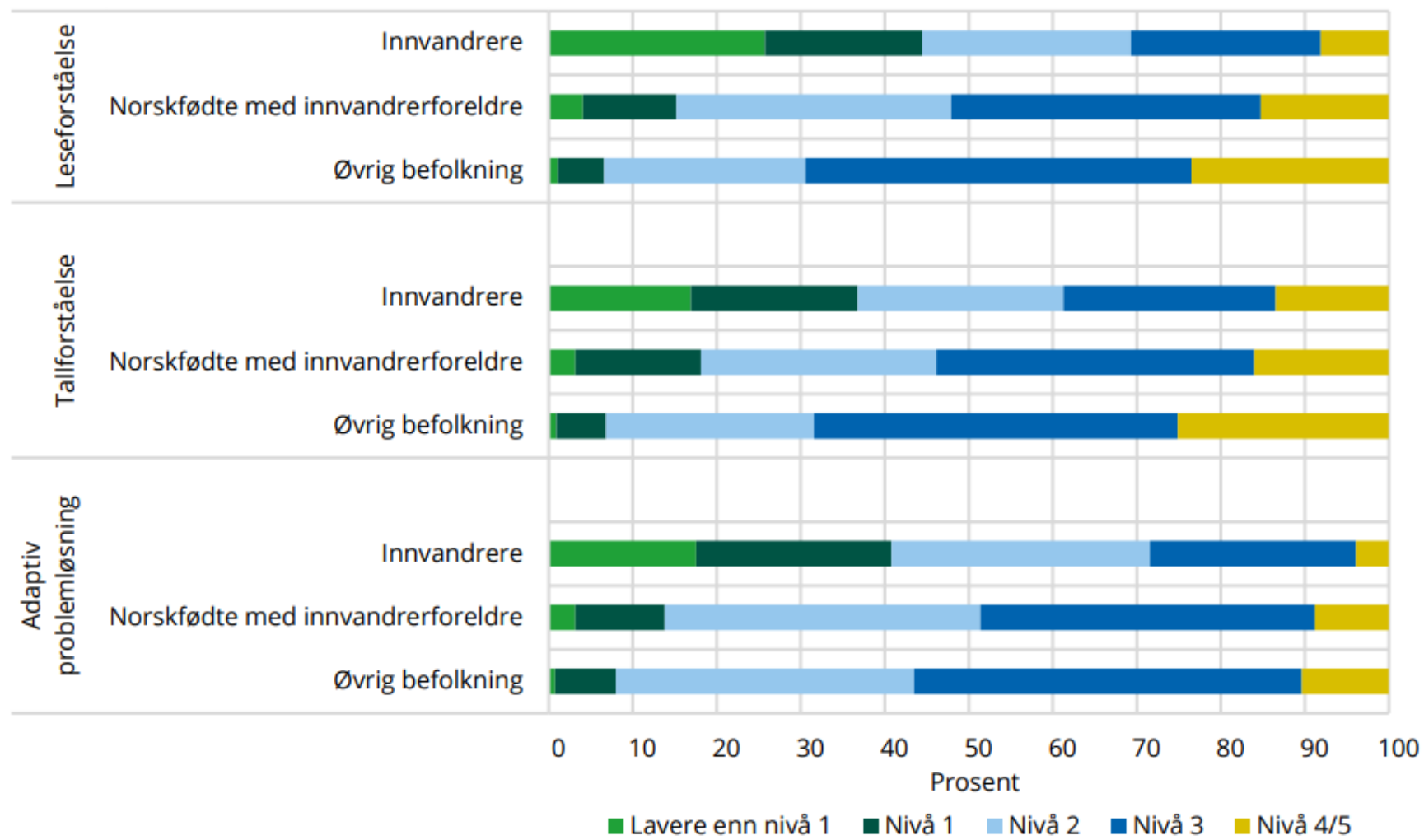
Men,

- Store forskjeller i ferdighetsnivåer mellom ulike grupper i befolkningen
- Utdanningsnivå har stor betydning
- Forskjeller på utdanningsnivå på tvers av land
- Sysselsatte har i snitt bedre lese- og tallforståelse
- Store forskjeller mellom yrkesgrupper og næringer

Om innvandrere

- Andel innvandrere har økt (750 000 i 2022)
- Heterogen gruppe
- Innvandrere har i snitt lavere ferdigheter på alle kompetanseområdene — de med kortest botid skårer lavest
- Innvandrere skårer vesentlig lavere i leseforståelse, men også i tallforståelse og adaptiv problemløsning
- Norskfødte med innvandrerforeldre skårer noe høyere
- Utdanningsnivå har betydning for ferdighetene. Større andel innvandrere har bare grunnskoleutdanning

Figur 4.19 Andel av voksne 16–65 år på hvert ferdighetsnivå i leseforståelse, tallforståelse og adaptiv problemløsning, etter innvandringsbakgrunn. 2023

Kilde: PIAAC2, Statistisk sentralbyrå. Vedleggstabellene B37-B39.

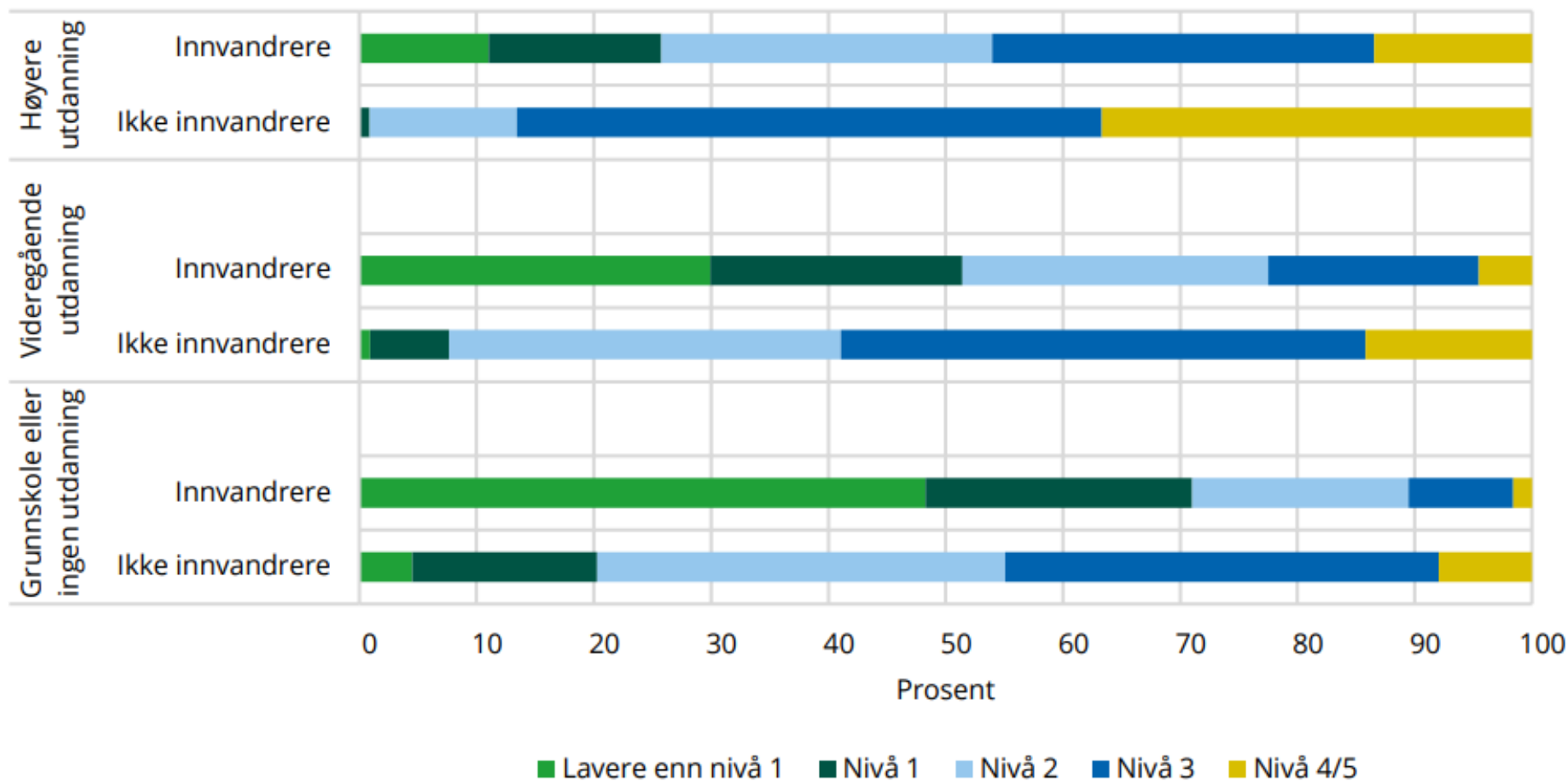
Tabell 4.5 Endringer i lese- og tallforståelse mellom 2012 og 2023, etter innvandringsbakgrunn

	PIAAC 1		PIAAC 2		Differansen	
	Gjennomsnitt	Standardfeil	Gjennomsnitt	Standardfeil	Gjennomsnitt	Standardfeil
Leseforståelse						
Innvandrere	240	2,8	238	2,7	(-2)	5,1
Norskfødte med innvandrerforeldre	260	8,2	275	6,4	(15)	10,9
Norskfødte med norskfødte foreldre	284	0,7	294	0,8	11	3,4
Forskjell, innvandrerere vs. norskfødte med norskfødte foreldre	-44	3	-57	2,7	13	4,0
Tallforståelse						
Innvandrere	232	3,4	255	2,8	23	5,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	248	9,3	277	6,3	29	11,6
Norskfødte med norskfødte foreldre	285	0,8	295	0,9	10	3,2
Forskjell, innvandrerere vs. norskfødte med norskfødte foreldre	-53	3,6	-41	2,8	-13	4,6

Kilde: PIAAC2, Statistisk sentralbyrå.

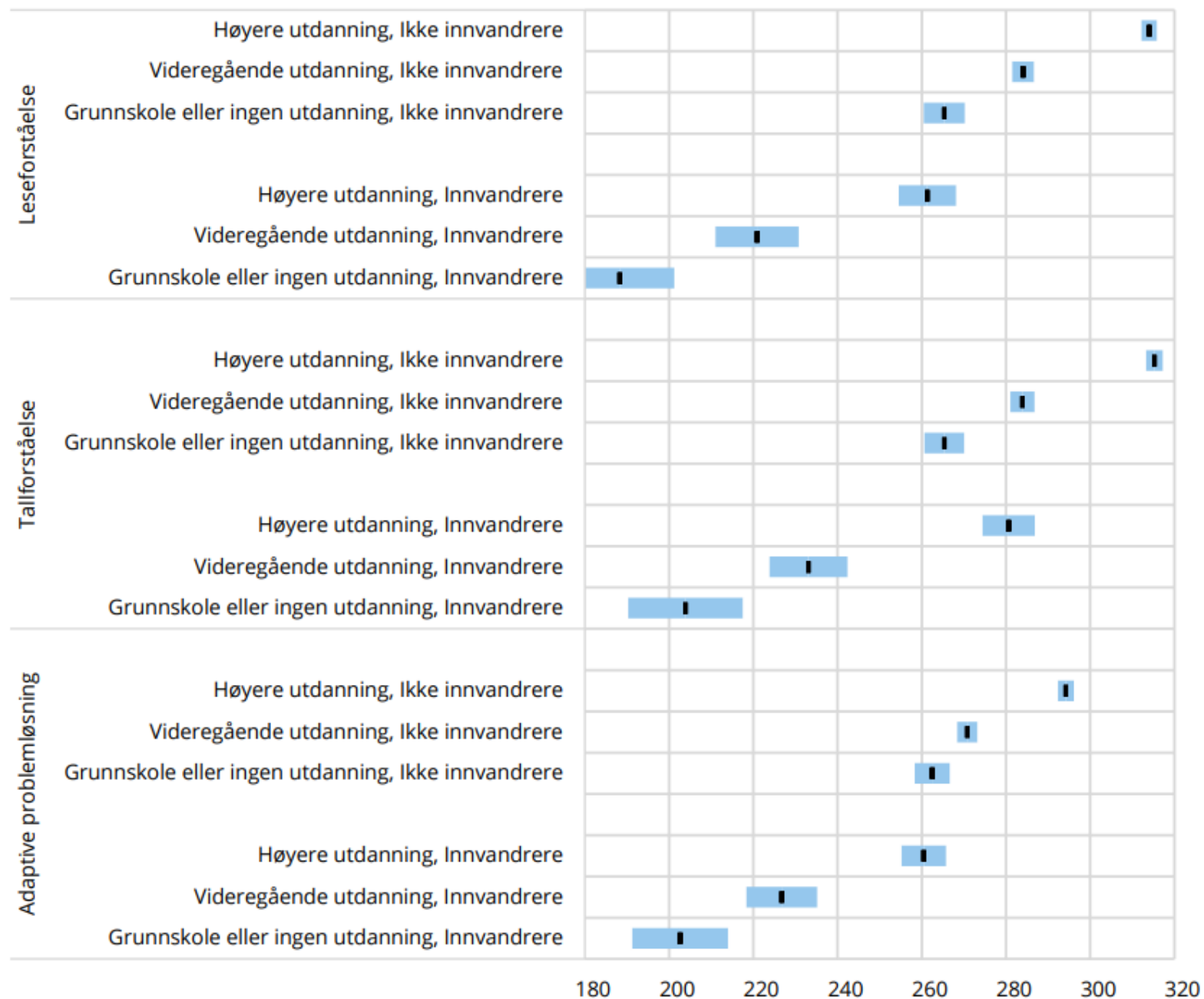
Note: Dørstokkintervjuene er ikke inkludert i beregning av resultatene fra PIAAC2. Beregning av differansen bruker gjennomsnittlige ferdighetsskårer før tallene avrundes til heltall. Differanse oppgitt i parentes er ikke statistisk signifikant.

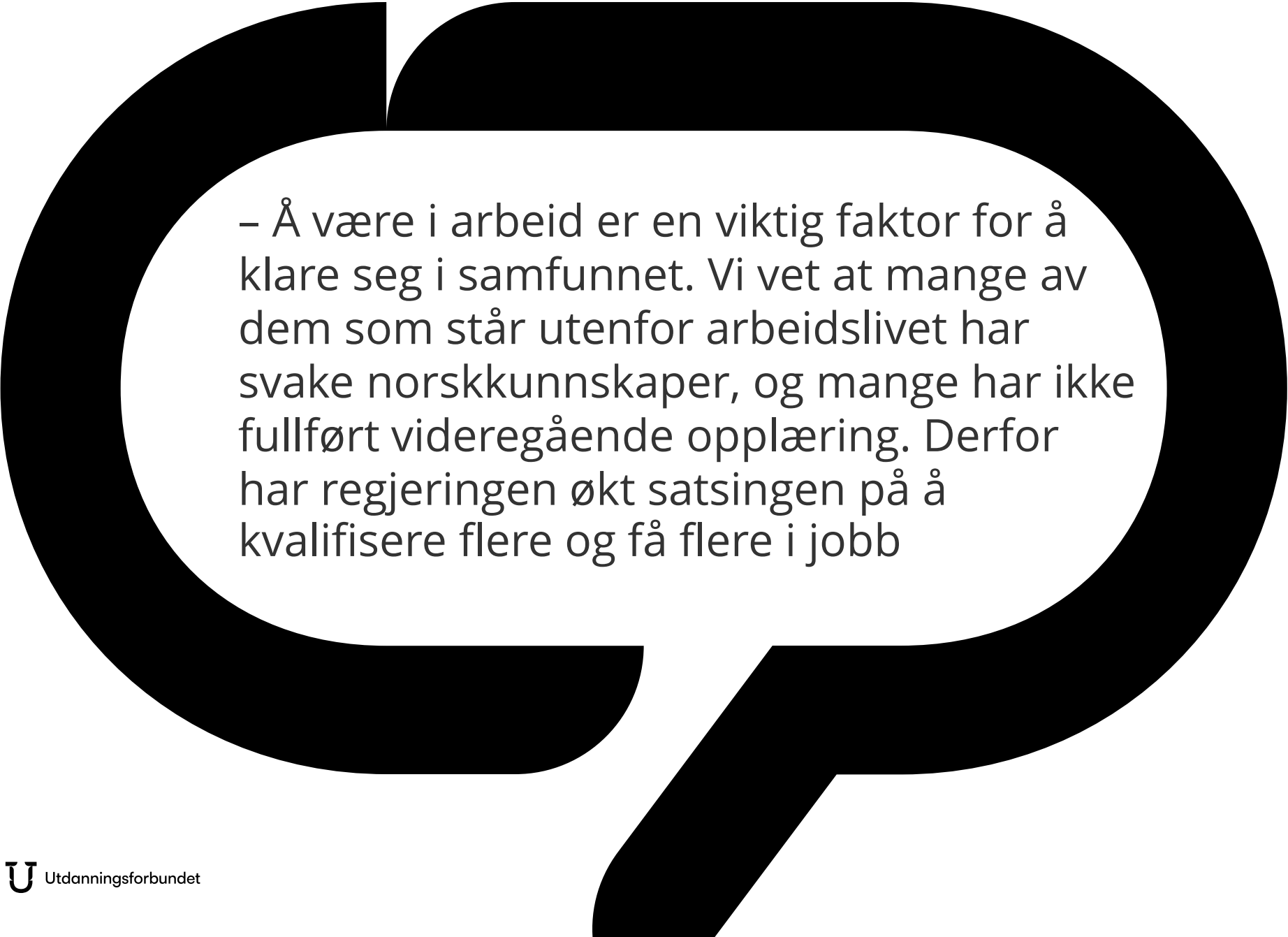
Figur 4.21 Andel av voksne 16–65 år på hvert ferdighetsnivå i leseforståelse, etter innvandringsbakgrunn. 2023

Kilde: PIAAC2, Statistisk sentralbyrå. Vedleggstabellen B41.

Figur 4.20 Gjennomsnittlig ferdighetsskår i leseforståelse, tallforståelse og adaptiv problemløsning. Voksne 16–65 år, etter utdanningsnivå og innvandringsbakgrunn. 2023

– Å være i arbeid er en viktig faktor for å klare seg i samfunnet. Vi vet at mange av dem som står utenfor arbeidslivet har svake norskkunnskaper, og mange har ikke fullført videregående opplæring. Derfor har regjeringen økt satsingen på å kvalifisere flere og få flere i jobb

sier arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap).

Regjeringen har tatt flere grep

Statsråd Oddmund Hoel:

- Det norske Utdanningssystemet holder et høyt nivå
- Voksne har gode muligheter til å kvalifisere seg:
  - Viktige tiltak i Fullføringsreformen
  - Utvidet rettigheter med ny opplæringsloven
- Norge har et lærende arbeidsliv
- Partssammensatt utvalg skal legge frem rapport om hvordan livslang læring i arbeidslivet kan styrkes (KBU-utvalget)

– Vi må løfte den delen av befolkningen som ligger på det laveste nivået. Det er viktig både for den enkelte og for samfunnet. Derfor har regjeringen lagt til rette for at flere skal fullføre videregående opplæring, og satset på ordninger som er tilpasset voksnes behov for kompetanseutvikling, sier forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel (Sp).

NOU 2025: 1

Felles ansvar, felles gevinst

Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet

Utvalget har utredet tiltak som sammen eller hver for seg kan stimulere til at virksomheter og arbeidstakere får den kompetansen arbeidslivet trenger. Tiltakene er sortert under følgende kapitler etter hvilke behov de skal dekke:

- Styrket trepartssamarbeid om kompetansepolitikken
- Mer kunnskapsbasert politikkutvikling og utforming av tiltak for kompetanseutvikling
- Bedre informasjon og kobling mellom tilbud og etterspørsel
- Økonomiske støtteordninger for å fremme kompetanseutvikling
- Mer strukturert samarbeid om utvikling av fleksible kompetansetilbud
- Flere arbeidslivsrelevante tilbud i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- Bedre dokumentasjon og verdsetting av kompetanse i arbeidslivet

Noen refleksjons- eller diskusjonsoppgaver

- Kjenner de tillitsvalgte igjen disse resultatene i egen kommune?
- I hvilken grad benytter deltakerne på voksenopplæringen språket, både skriftlig og muntlig, på fritiden?
- Hvordan kan undersøkelsen benyttes i arbeidet for å sikre ressurser til voksenopplæringen?
- Hva skal til for å styrke FOV og VOV, slik at basisferdighetene hos deltagerne øker?
- .....

